

Risto Isomäki: Vedenpaisumuksen lapset
418 s.
2020, Into

Eletään vuotta 2020 eikä Suomessa ole vielä kuin yksi oikea scifi-kirjailija, **Risto Isomäki**. Tulevaisuuden haasteista kiinnostuneet kirjailijat tuntuvat tarinoivan kaikissa muissa tyylilajeissa kuin tiedettä soveltavan scifin tarjoamissa kehyksissä.

Vuosien varrella myös Isomäki on osoittanut kiinnostuneensa yhtä paljon trillereiden ja myyttien kierrättämisestä kuin kovan tieteen soveltamisesta.

Uusimmassa romaanissaan

Vedenpaisumuksen lapset hän kuitenkin palaa siihen ilmastotutkimuksesta

versoneeseen visioon, joka pohjusti hänen maineensa sekä genrekirjoittajana että mediavaikuttajana.

Vedenpaisumuksen lapset on itsenäinen jatko-osa Finlandia-ehdokkuudella huomioidulle *Sarasvatin hiekkaa* -romaanille (2005). Tuttujen ilmastotutkijoiden tarina jatkuu siitä, mihin edellinen kirja loppui. Ottaen huomioon tapahtumien mittakaavan, että 90% ihmiskunnasta tuhoutuu alkajaisiksi, jää päähenkilöiden taustoitus kirjaimellisesti tyhjän päälle.

Vaan eihän Isomäen romaaneilta henkilödraamaa odotetakaan. Mitä tarkemmin hän kuvaa ihmissuhteita, sitä enemmän hän turvautuu kliseisiin ilmauksiin, joiden ainoa tarkoitus on johdattaa nopeasti takaisin varsinaisen informaation äärelle.

Voi vain toivoa, että Isomäki valitsisi päähenkilöikseen ennemmin valaita ja jäävuoria kuin ihmisiä. Niitä hän kuvailee hellän tarkkaavaisesti kuin henkiolentoja.

Ilmastonmuutoksen kuvauksena *Vedenpaisumuksen lapset* on epäilemättä vuoden tärkein kotimainen kirja. Isomäki visioi edelleen tapahtumasarjaa, jossa Grönlannin mannerjäätikön äkillinen romahdus johtaa planeetan nopeaan jäätymiseen. Muutenhan ilmastonmuutoksesta ei saisi aikaiseksi edes romaanin mittoihin sopivaa tarinaa. Kuten ekologisesta fiktiosta on todettu, ilmastoa koskevat prosessit ovat liian hitaita ja laajoja proosan tarpeisiin eikä niitä voi demonisoidakaan muutoin kuin Hollywood-elokuvissa.

Jotain näyttää sentään tarttuneen Isomäenkin repertuaariin Hollywoodista. Idea, jolla pieni ryhmä urhoollisia napatutkijoita yrittää pysäyttää planeetan jäätymistä, on kuin hupsuimmasta tieteisfilmistä. Lopputulos on kohtuuttoman helppo arvata.

Ilmastokatastrofin pahimpana spekulatona *Vedenpaisumuksen lapset* olisi riittävän pelottava ja opettavainen romaani. Mutta puolet kirjasta on omistettu aivan erilliselle tarinalle, joka sijoittuu vuosituhsien takaiseen Intiaan. Tämä osuus kirjaa on tuntuvasti pitkäveteisempi. Isomäki kuvailee kahden hominidi-lajin, meren antimista elävän neoliittisen ihmisen ja vesi-ihmisen kohtaamista seikkailujuonen varassa, mikä ei ole lainkaan hänelle sujuva tyyli. Neoliittisen elämäntavan kuvailu sujuu Isomäeltä vaivattomasti, mutta henkilöiden repliikeistä ja ajatuksista puuttuu historialliselle romaanille ominainen arkaainen sävy.

Kaukainen menneisyys kytketään nykypäivään temaattisesti. Muinaismaailman sankari kohtaa samanlaisen megatsunameita nostattavan ilmastokatastrofin kuin nykypäivään sijoittuvassa tarinakaassa. Isomäki pyrkinee muistuttamaan, että ihmiskunnan evoluutio on aina sopeutunut maailmanlopulta näyttäviin ilmastonmuutoksiin. Meissä on edelleen vesiapinaa muutoinkin kuin geeneissämme.

Kirjan jälkipuheessa Isomäki tekee selväksi, mitkä hänen ideoistaan ovat vakavasti otettavia ja mitkä kiehtovia hypoteeseja. Jopa pilkatulle vesiapinateorialle löytyy yllättäviä perusteluja.

Ylipäänsä Isomäen laatimat jälkipuheet ovat siinä määrin kiinnostavia spekulatioita, että ne kannattaisi lukea ennen varsinaista romaania. Joskus, kuten nyt, oikeastaan romaanin sijaan.

Markku Soikkeli

Arvostelu on tehty *Portti*-lehteen 3/2020